

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๐/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๔

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ อยู่ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใด บุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ส่วนมาตรา ๔๐ (๒) อยู่ในส่วนที่ ๔ ว่าด้วยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของบุคคลเกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่กำหนดวิธีการสอบสวนและพิจารณาความผิดอาญา เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยเรียบร้อย รวดเร็ว และเที่ยงตรง

บริสุทธิ์ยุติธรรม โดยมีบทบัญญัติที่กำหนดกระบวนการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีอาญา และคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา โดยเฉพาะ บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการพิจารณา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ถึงมาตรา ๑๘๑ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่เป็นสาระสำคัญสรุปได้ว่า การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้กระทำ โดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลย มาอยู่ต่อหน้าศาลแล้วและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามว่า ได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจดรายงานไว้และดำเนินการพิจารณาต่อไป สำหรับการพิจารณาลับหลังจำเลยมีบทบัญญัติ เฉพาะกำหนดให้กระทำได้เมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินการพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ในคดี มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสิบปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและการสืบพยาน หรือในคดี ที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่า การพิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ ขอให้กระทำไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้ หรือในคดีที่มี จำเลยหลายคน ถ้าศาลเห็นสมควรจะพิจารณาและสืบพยานจำเลยคนหนึ่ง ๆ ลับหลังจำเลยคนอื่น ก็ได้ ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนใดซึ่งมิใช่กรณีที่มีจำเลยมีทนายดังกล่าวข้างต้น ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ห้ามมิให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลึบหลังนั้น เป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์ที่ให้สิทธิแก่จำเลยในการต่อสู้คดี ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดว่า ก่อนนำพยานเข้าสืบ โจทก์มีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีโจทก์ คือ แถลงถึงลักษณะของฟ้อง อีกทั้งพยานหลักฐานที่จะนำสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เสร็จแล้ว ให้โจทก์นำพยานเข้าสืบเมื่อสืบพยานโจทก์แล้ว จำเลยมีอำนาจเปิดคดีเพื่อให้ศาลทราบคดีจำเลย โดยแถลงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายซึ่งตั้งใจอ้างอิง ทั้งแสดงพยานหลักฐานที่จะนำสืบ เสร็จแล้ว ให้จำเลยนำพยานเข้าสืบ เมื่อสืบพยานจำเลยเสร็จแล้ว โจทก์และจำเลยมีอำนาจแถลงปิดคดีของตน ด้วยปากหรือหนังสือหรือทั้งสองอย่าง ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการพิจารณาว่าด้วยเรื่องการพิจารณาลับ ซึ่งบัญญัติว่า “ศาลมีอำนาจสั่งให้ พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควรโดยผลการหรือโดยคำร้องขอของคุณความฝ่ายใด แต่ต้อง เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับ

อันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน” การพิจารณาเป็นการลับเป็นอำนาจของศาลที่สั่งได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุที่สำคัญ คือ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน ซึ่งประโยชน์ดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากให้มีการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพแก่ผู้หนึ่งผู้ใด จึงเป็นอำนาจของศาลที่จะพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของรัฐหรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับเสรีภาพในการที่จะได้รับข่าวสารของประชาชนจากการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยของศาล บทบัญญัติดังกล่าวแม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการที่จะได้รับข่าวสารของประชาชนแต่ก็มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สำหรับจำเลยในคดีที่มีการพิจารณาเป็นการลับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๘ ก็ยังบัญญัติให้จำเลยและทนายมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณา เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับได้ ดังนั้น จำเลยก็ยังคงมีสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา แม้จะมีได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยซึ่งต้องเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศมิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน แต่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ยังคงมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมซึ่งมุ่งให้ความคุ้มครองบุคคลโดยเฉพาะจำเลยในเรื่องของการพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลย ยกเว้นกรณีที่จะพิจารณาลับหลังจำเลยดังกล่าวข้างต้น การที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริง การเสนอข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ให้สิทธิแก่จำเลยในการต่อสู้คดี การคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๗ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ ซึ่งต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม รวมทั้งการที่จะได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๖) ที่กำหนดให้คำพิพากษาต้องมีเหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และตามมาตรา ๑๘๒ ที่กำหนดให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณาโดยให้ศาลอ่านให้คู่ความฟัง ด้วยเหตุนี้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๗ จึงมิได้จำกัดสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ